

Preek Efeze 2:8-10 – jeugddienst

“we zijn geschapen om goede werken te doen, die God tevoren bereid heeft....”

Ik weet niet wat dat bij jou oproept ‘*God heeft allerlei goede werken tevoren bereid...*’. Maar ik kan me heel goed voorstellen dat het de indruk wekt dat God als het ware een pakketje in de hemel heeft klaarliggen met goede werken die daar speciaal op jou liggen te wachten. En aan jou als mens dan de opdracht om er achter te komen wat die werken dan wel zijn. Zo wordt dat ook wel vaak uitgelegd. Ik heb eens een boekje gelezen van een schrijver – ik wil z’n naam niet noemen - die beweerde dat hij alle beslissingen in zijn leven overlegde met God. Dàt was volgens hem nou wandelen met God. Het begint al ’s morgens bij het aankleden. ‘Heer, welke kleur sokken zal ik vandaag aandoen?’ En onderweg naar zijn werk vroeg hij zich continue af of God wilde dat hij de normale route zou volgen, of dat deze keer een alternatieve route gekozen moest worden. Volgens de schrijver had God als het ware het programma klaar liggen voor iedere dag. Dat programma moeten wij dan gewoon ontdekken en volgen.

Voorstanders van deze manier van omgaan met God beroepen zich graag op bijbelgedeelten waar Gods leiding ook duidelijk aanwezig is. Denk aan de roeping van Abraham, of het leven van Jozef, of ook de apostel Paulus die door de Geest gehinderd wordt om in sommige plaatsen het evangelie te verkondigen en later vanwege een droom besluit over te steken naar Europa.

Onder invloed van dit soort gedachten kun je als gelovige makkelijk in een kramp komen. Is het waar, wil God mij als een soort marionet besturen. Wandel ik wel in Zijn wegen? Versta ik zijn leiding wel goed? En wat gebeurt er als ik de verkeerde kant op ga? Misschien niet eens expres? Over het algemeen zie je dan twee soorten reacties: de eerste is een actieve, een overdreven heen en weer geslingerd worden, en je rent van hot naar her. Bij iedere beslissing ga je af op ‘je innerlijke stem’ of op een toevallig gelezen bijbelgedeelte, zonder daarbij je van God gekregen hersens te gebruiken.

Maar de tweede reactie is passief. Ik kom alleen nog maar in beweging als Gods leiding heel duidelijk is en zo lang ik die leiding niet ervaar kom ik niet in beweging.

We gaan proberen een antwoord te vinden. En uiteraard willen we ons dan laten leiden door de bijbel. Nu ben ik altijd allergisch voor het plukken van bijbelteksten, zonder rekening te houden met de context waarin dingen geschreven en gezegd worden. Dus voordat we onze tekst gaan uitleggen, wil ik eerst even kijken naar de omgeving van de tekst.

De chinese bijbelleraar Watchman Nee heeft de Efezebrief eens samengevat in drie steekwoorden: zitten, wandelen, standhouden. Niet alleen een mooie omschrijving van deze brief, maar ook van ons leven als christen. Over standhouden ga ik vandaag verder niets zeggen. Standhouden heeft te maken met Efeze 6, dat bijbelgedeelte over de geestelijke wapenrusting. We moeten standhouden tegen de verleidingen van satan.

Vandaag wil ik graag stilstaan bij die andere twee woorden. Want die woorden komen precies samen in onze tekst. De goede werken die God tevoren heeft bereid heeft met 'wandelen' (je levenswandel) te maken, maar voordat ik daar op in ga eerst iets over 'zitten'.

'Zitten' heeft te maken met rusten, relaxen, ontspannen. Een kenmerk van een gelovige mag zijn dat hij rust, ontspant in het feit dat hij verlost is. Onbewust leven heel veel gelovigen niet *vanuit* de rust, maar *naar* de rust toe. Die rust komt pas als we onze levenswandel met God voltooid hebben.

Wat is dan die rust waarin we mogen zitten? Simpel gezegd, we mogen rusten in alles wat de Here Jezus voor ons heeft gedaan. Efeze 2:1 zegt dat we dood waren (verleden tijd!) door onze overtredingen en dat we nu levend gemaakt zijn met Christus (tegenwoordige tijd!). En dat noemt Paulus in deze brief genade!

Nu klinkt dat allemaal wel mooi, maar wat is dat dan concreet, Gods genade! Ik heb even in het woordenboek gekeken bij dat woord genade. En dan lees je het volgende: genade is kwijtschelden van straf en gratie verlenen. In het Nederlands hebben we voor beide begrippen maar één woord: genade.

In het Engels zijn er twee woorden voor genade: *mercy* en *grace*. *Mercy* betekent dat je niet krijgt wat je als zondaar wél verdient, namelijk straf. Het is genade (*mercy*) als verdiende straf mij wordt kwijtgescholden.

Grace betekent dat je wél krijgt wat je niet verdient, gratie, vrijspraak.

Wij mogen kwijtschelding van straf en gratie ontvangen. Die boodschap van genade vinden we samengevat in de tekst die ik in het begin heb gelezen:

Want door genade ben je behouden, door het geloof, en dat niet uit jezelf: het is een gave – een kado !- van God, niet uit werken, opdat niemand roeme.

Paulus heeft mogen ontdekken dat zijn vrome leven en zijn goede werken als Farizeeër hem geen streep dichterbij God hebben gebracht. Onze redding is niet uit werken maar door het geloof in de Here Jezus Christus. Jezus droeg aan het kruis de straf voor onze misstappen. God heeft onze zonden van ons afgehaald en op zijn Zoon gelegd. Jezus onderging aan het kruis onze straf zodat wij gratie kunnen ontvangen. Uit onszelf hebben we niets in te brengen. Maar dankzij de genade van God is er bevrijding van schuld. Je moet eens proberen dat tot je te laten doordringen. De bijbel zegt dat voor ieder die gelooft – dat is de enige voorwaarde: geloof, stel je vertrouwen op de Here Jezus - voor ieder die gelooft geldt dat je schuld van je is afgenomen en dat Christus het mee heeft genomen naar het kruis. Dat betekent dat God je dus nu niet meer ziet als een zondaar, maar als iemand zonder zonde. Als onze zonde van ons is afgenomen, dan ziet God ze ook niet meer. Zo ver het oosten is van het westen, zo ver doet Hij onze overtredingen van ons. De bijbel spreekt over onze redding in de tegenwoordige tijd: we zijn verlost, we hebben eeuwig leven. Nu al! En in die genade mogen we als het ware zitten. Ontspannen. Relaxen. De Here Jezus heeft voorzien in onze redding. Het is voor elkaar. We wandelen niet naar onze redding toe, we wandelen vanuit ons gered-zijn.

Wij hebben daar niets voor hoeven doen. De Here Jezus heeft alles volbracht. In die verlossing mogen we rusten. Dit is een zeer belangrijk principe. Onze verlossing, ons eeuwig leven is niet iets wat ooit een keer in de toekomst geschonken gaat worden. Verlossing en eeuwig leven heb je als gelovige nu al ontvangen. Lieve mensen, daar mag je mee beginnen. En vanuit die rust mag je wandelen.

Nu is wandelen niet hetzelfde als lopen. Als ik met mijn vrouw de stad in ga, dan parkeren we de auto altijd op dezelfde plek en dan lopen we de stad in. Dat lopen heeft een doel, nl. om in de stad te komen. We gaan van A naar B. Maar als we samen gaan wandelen, dan is het wandelen een doel op zich. Tijdens het wandelen praten we, genieten we van de omgeving, we investeren in onze relatie. Als we wandelen met God – vanuit de rust, weet je nog – dan is ons doel ook investeren in de relatie. Je wandelt met je Vader. En omdat je weet dat het goed zit tussen Vader

en jou heeft dat iets ontspannends. Je wandelt samen door het leven. En natuurlijk, al wandelend kom je ergens. Al wandelend komen we ook op onze eindbestemming. En zeker heeft God een plan met ieder van ons. Maar daar zit veel meer inbreng van onszelf in, dan we misschien denken. We zijn geen marionetten, maar onze wil, onze verlangens, onze toekomstdromen, onze gaven en talenten doen er allemaal toe. God neemt die allemaal op in zijn plannen met ons. Maar de werken waar onze tekst het over heeft, de goede werken die God tevoren bereid heeft, zijn in de eerste plaats gewoon de dingen die horen bij het leven van iedere christen. Geen speciaal pakketje voor Jantje en Pietje, maar heb God lief en heb je naaste lief. Leef in overeenstemming met de bijbel. En als je zo wandelt, afgestemd op God zelf, dan brengt Hij je heus waar Hij je hebben wil. En God is zo onnoemelijk creatief. Hij is niet voor één gat te vangen. Hij zit niet vast aan één patroon. Hij kan je linksom en rechtsom tot Zijn bestemming brengen. Hij speelt als het ware in op wat er onderweg gebeurt.

Maar hoe zit dat dan? God leidt toch ook ons leven? Die verhalen van Abram en Jozef en Paulus staan toch ook in de bijbel. Ik wil over alledrie kort wat zeggen. Eerst maar over Abram. God sprak tot Abram, dat is duidelijk. Maar dat spreken van God was niet een elke dag tot hem spreken. Op de kruispunten in Abrams leven maakt God aan Abram zijn wil bekend. *Abram, ga uit je land naar het land dat ik je geven zal. Abram ik zal je een zoon geven. Abram ik zal je tot een groot volk maken.* Dit is een cruciaal moment in Abrams leven, ja, een cruciaal moment in de geschiedenis van de mensheid. Het begin van het volk Israel, waar later de Messias Jezus uit geboren zou worden. Maar dat wil echt niet zeggen dat God elke dag tot Abram sprak. Je ziet bijvoorbeeld in Gen.16:16 dat Abram 86 jaar oud was bij de geboorte van Ismael en dan lees je één vers verder, 17:1, dat God vervolgens aan hem verschijnt toen hij 99 jaar oud was. Tussen die twee verzen in zit 13 jaar. Je krijgt eerder de indruk dat God een aantal malen in Abrams lange leven tot hem heeft gesproken. Op de kruispunten. Gebeurtenissen die ook nog eens heel belangrijk zijn voor Gods plan met Israel en met Jezus. In de Hebrëenbrief wordt Abram geprezen omdat hij *uit geloof* heeft geleefd. Dat wil zeggen, hij vertrouwde God, dat Hij doet wat Hij beloofd heeft, ook al ziet Abram nog niets van de vervulling. Dat komt volgens

mij veel dichterbij onze wandel met God. We zien nog niet waar we gaan komen. Maar we vertrouwen God dat Hij z'n beloften waarmaakt.

Ook het verhaal van Jozef wordt vaak aangehaald als voorbeeld van Gods leiding. Jozef droomde ervan dat zijn vaders en broers voor hem zouden neerknielen. God had hem dat bekend gemaakt. Maar tijdens zijn leven heeft Jozef ongetwijfeld zich vaak afgevraagd wat er terecht zou komen van die droom. Toen hij als slaaf verkocht werd naar Egypte heeft hij echt niet fluitend rondgelopen met de gedachte 'jullie doen maar, ik ga toch koning worden'. En toen later mevrouw Potifar probeerde Jozef tussen haar lakens te krijgen, waardoor Jozef werd veroordeeld voor ongewenste intimiteiten, heeft hij echt helemaal niks gesnapt van Gods bedoelingen met zijn leven. Pas veel later, toen hij onderkoning geworden was, en zijn broers voor hem verschenen. Toen zag hij, terugkijkend Gods leiding. God heeft het allemaal bestuurd, zodat Jozef nu zijn vader en broers en familieleden in leven mocht houden. Jozef zag de leiding niet onderweg, maar aan het eind, terugkijkend.

Iets soortgelijks zien we bij Paulus in Hand. 16. Paulus trok door het Frygisch Galatische land en probeerde het Evangelie te verkondigen. Maar de Geest van God verhinderde dat tot twee keer toe. Kilometers lang heeft hij daar doelloos rondgelopen. Vervolgens kreeg Paulus een droom. Een Macedonische man wenkte hem om de zee over te steken en te daar te komen helpen. Hier maakte Paulus uit op dat hij naar Macedonie moest gaan. Maar toen Paulus in de eerste stad van Macedonie Filippi kwam, ging hij op zoek naar een synagoge, maar die was er niet eens. Alleen een gebedsplaats waar een aantal vrouwen samenkwamen. Slechts één vrouw, Lydia, kwam tot geloof. En even later, nadat Paulus een bezeten vrouw had bevrijd van een boze geest, kwam hij met Silas in de gevangenis terecht.

Hoe zullen Paulus en Silas zich gevoeld hebben. Eerst loop je kilometers te sjouwen zonder dat je het evangelie kunt brengen, dan ga je vanwege een droom naar Macedonie, en dan kom je in de gevangenis terecht. Gods leiding is dan toch absoluut onduidelijk. Maar leven uit geloof is dat je ook als het je het niet snapt, vast houdt aan Gods beloften. Vandaar dat Paulus en Silas zongen in de gevangenis tot eer van God. Later bleek deze oversteek naar Macedonie het begin te zijn van de christelijke gemeente in Europa.

Hoe moeten wij nu omgaan met Gods leiding in ons leven? Van Abram, Jozef en Paulus leer ik dat ze lang niet altijd Gods plan met hun leven hebben begrepen. Soms terugkijkend over hun leven hebben ze er iets van gesnapt. Maar ze hebben hoofdzakelijk geleefd uit geloof. Ze vertrouwen God, ook als ze het niet snappen. En ondertussen wandelden zij met God en probeerden tot zijn eer te leven en deden wat God hun te doen gaf. Dat mogen wij ook doen. Onze verantwoordelijkheid vandaag is niet dat we Gods plan snappen, maar dat we vandaag met Hem wandelen. En voor onderweg geeft God ons de mogelijkheid met Hem te praten in gebed, Hij geeft Zijn Woord de Bijbel, zodat we steeds meer gaan snappen wie Hij is en wat Hij wil. Hij geeft ons broers en zussen in het geloof die ons van advies kunnen dienen onderweg. Niet onbelangrijk, want juist anderen zien vaak jouw gaven en talenten beter dan dat jij ze zelf ziet. Hun advies kan goed helpen om te ontdekken waar God je wil inschakelen in Zijn koninkrijk. En niet te vergeten, God geeft ons verstand. De meeste beslissingen in ons leven nemen we gewoon met ons verstand. En als dat verstand is afgestemd op God, dan is dat prima. Daar heb je het voor gekregen!

Ten slotte wil ik graag nog even iets zeggen over het vragen van een teken van God. We zien in de bijbel dat Gideon op een gegeven moment door God wordt geroepen om het volk te bevrijden van de Midianieten. Hoewel Gideon wist wat God van hem vroeg, wilde hij toch graag een bevestiging van God ontvangen. Hij zou een dierenhuid op het veld leggen. Als de volgende ochtend het veld vochtig zou zijn en de huid droog, zou hij het geloven. God kwam Gideon tegemoet en liet het teken uitkomen. Omdat Gideon toch bleef twijfelen vroeg hij of het de volgende morgen andersom mocht zijn. Het veld moest droog zijn en de huid vochtig. Opnieuw kwam God hem tegemoet.

Is dit vragen van een teken van God nu ook een voorbeeld voor ons om Gods plan met ons te ontdekken? Een paar opmerkingen. Gideons vraag kwam niet voort uit geloof, maar uit ongeloof. Hij wist wat God vroeg, maar hij twijfelde. Bovendien is de manier waarop hij het vroeg ook geen voorbeeld om na te volgen. Lees maar na in Richt. 6: *uw toorn ontbrande niet tegen mij...laat mij nog een keer een proef nemen.* Zijn relatie met God is eerder gebaseerd op angst dan op liefde. Tenslotte mogen we

ons ook afvragen of we op deze manier mogen voorschrijven welk teken God moet geven. We mogen best om een teken of leiding vragen, maar laat God dan zelf bepalen op welke manier Hij een teken wil geven. Dat God in het geval van Gideon genadig was, wil nog niet zeggen dat wij het op dezelfde manier moeten doen.

Welke conclusies mogen we voor onszelf trekken? Het eerste is dat we gaan zitten. Rusten in het verlossingswerk van de Here Jezus. Misschien moet ik die vraag wel als eerste stellen. Ben je gaan zitten? Heb je jezelf overgeven aan de Here Jezus? Leef je vanuit het vertrouwen dat Hij uit genade alle schuld van je heeft weggenomen?

Het tweede is, dat je van daaruit mag gaan wandelen met God. En tijdens die wandeling mogen we beschikbaar zijn voor God. Hier ben ik God. U weet mijn karakter, U kent mijn gezondheid, U weet wat mijn gaven en talenten zijn. Ik wil het allemaal aan U geven. Ik wil beschikbaar zijn voor U. Ik vertrouw erop dat U tijdens onze wandeling mij de weg wijst door het leven, zodat U tot Uw doel komt met mijn leven en Uw karakter zichtbaar wordt in mijn leven. Ik vertrouw erop dat U onderweg allerlei dingen op m'n pad brengt waar ik U mee kan dienen en waar U mij wil inschakelen. En dan kan het maar zo zijn dat je een Barmhartige Samaritaan moet zijn. Op zulke momenten hoef je jezelf echt niet af te vragen of het wel past in Gods plan dat je helpt of goed doet. Op zo'n moment moet je gewoon doen!

Doe iets! Namelijk dat wat past bij het leven met God. Dingen die achteraf dan zullen blijken te passen in Gods plan met je leven. Een plan wat je vooraf niet zag, maar achteraf misschien zult zien. Omdat je vanuit de rust gewandeld hebt en jezelf beschikbaar hebt gesteld in het geloof dat God je leven leidt.

Amen